

f. Ets. en Formue- og Indkomststat, som den ærede Taler nævnedes, saa bliver det dog ogsaa her Kommunernes Behoere, som komme til at hede dem; det bliver kun en Omflytning fra den ene Lomme til den anden. Nej, skal der lattes paa Byrderne her i Landet, er der kun een Vej at gaa, og det er Besparselser. Kunne vi ikke naa noget ad den Vej, kunne vi ikke faa vore Byrder lettede gennem en mere fornuftig og økonomisk Statshusholdning, saa saa vi dem overhovedet ikke lettede. Den Naade at lette dem paa at paalægge ny Byrder, hvis Thyng ingen kan beregne, og som maasse ville komme til at thyng langt haardere og uretfærdigere end de Byrder, vi allerede have, er noget som jeg i alt Fald for mit Vedkommende aldrig kan gaa med til at anbefale, og hvis der virkelig er god Vilje til Stede fra alle Sider i denne Sal og ogsaa i det andet Ting og hos den høje Regering, føler jeg mig fuldstændig overbevist om, at den Anvisning paa Besparselser i Statshusholdningen, som det ærede Medlem rynker paa Næsen af, vil saa langt fra vise sig at være blot en Naade at smøre Folk om Munden paa, at den tværtimod vil være en Anvisning paa de eneste Hjælpekilder, som overhovedet findes. Der vil ikke alene kunne spares 1, 2 eller 3, men endog flere Millioner endnu, hvis alle kunne komme til den rette Forstaaelse og blive enige om, at Steen her maa tages i en anden Haand. Den eneste Naade, hvorpaa faktisk baade et Samfund og den enkelte kan hjælpes, er ikke ved at paalægge sig nye Udgifter, men ved at indskrænke dem, man har, paa en forstandig Naade. For øvrigt glædede det mig at høre en Ytring af den højtærede Finansminister, som netop refererede sig noget til det nævnte Forslag om Tilskud til Amtsrepartitionsfondene. Jeg tror ikke, at Finansministeren sagde det just med Henblik derpaa, men hans Udtalelse kan dog anvendes ogsaa derpaa. Den højtærede Minister mente, at det var ubilligt, naar man fremkom med Forslag om at hjælpe en Del af Samfundet, at det saa straks skulde ledsages af Forslag om at give andre Dele af Samfundet i samme Forhold. Det glædede mig at høre denne Udtalelse fra den højtærede Ministers Side, fordi det afvæbner en af de hyppigste Indvendinger mod vort Forslag om Tilskud til Amtsrepartitionsfondene: nemlig, at det var urigtigt at give denne Lettelse, naar man ikke samtidig kunde lette de Byrder, som hvile paa Bykommunerne. Jeg hører vel nok til dem, som mene, at vore Lovforslag skulde gaa ud paa at gavne alle, saavel Byerne som Landet; men jeg

tror dog, at man har Lov til paa en Tid, hvor der særlig er vanstelige Forhold til Stede for den Erhvervsvirksomhed, som økonomisk set bærer hele vort Land, at vi saa have Lov til ved enkelte store Lovforanstaltninger at tage særlig Sigte paa, om der kan gøres noget for den, selv om vi ikke i samme Landedræt fremkomme med Forslag til at støtte ogsaa andre Erhvervsfamfund.

Jeg for mit Vedkommende er ingen absolut Modstander af en Brændevinsstat. Jeg antager tilmed, at vi en Gang maa komme til en saadan Stat. Jeg tror ikke, den kan undgaa, og jeg vil sige, at under visse Forudsætninger vil jeg kunne være med til den. Jeg hører ikke til dem, som sige, at enten man bestatter Brændevin eller Rugbrød, er det lige meget. Saadanne Paa-stande itaa, ærlig sagt, for mig som misvivende og meningsløse. Jeg mener, at der er Forskel paa Nødvendigheds- og Lüksusartikler, og at denne Forskel ogsaa bør gøre sig gældende i Bestatningen. Derfor vilde det ogsaa være urimeligt, om dette Ting fuldstændig vilde afvise Finansministerens Forslag. Det er et Forhandlingsgrundlag som ethvert andet, og omend jeg ikke tror, at der i Aar vil komme noget ud af det, er det meget muligt, at Brændevinsstaten en Gang kan komme til at gaa ind som Ved i en praktisk Reformpolitik. Men det skulde rigtignok være under ganske andre Forudsætninger end de, som ere opstillede af den højtærede Finansminister. For det første kunde ingen Brændevinsstat accepteres af dette Ting uden at ledsages af en meget væsentlig Forhøjelse af Vintolden og dernæst næppe uden at ledsages af en Toldreform, der fritog de egentlige Nødvendighedsartikler for Told, og saa endelig, hvad jeg lægger Hovedvægten paa, og hvad jeg tror, vil blive det mest praktiske i hele denne Materie: at der var et stort socialt Formaal, som ikke kunde naaes alene ved Besparselser i Statshusholdningen, ikke kunde naaes med de forhaanden værende finansielle Hjælpekilder eller ved Hjælp af Indførelse af en Formues- og Indtægtsstat. Deri er jeg nemlig fuldstændig enig med dem, som have udtalt det, at hvis vi skulle til store sociale Reforme, kan det ikke ske, uden at Formue- og Indkomststaten bliver taget med, og det, saa det forslaar noget. Men der kunde tænkes saa store sociale Reforme, at hverken Besparselser i Statsudgifterne eller en Formue- og Indkomststat vare tilstrækkelige til at føre dem igennem. Over for saadanne store gennemgribende sociale Formaal kunde jeg tænke mig, at man ogsaa maatte tage sin Tilflugt til en Brændevinsstat. Og jeg vil paa dette